

Research Article

ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน
ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์

THE EFFECT OF USING A GUIDANCE ACTIVITIES PACKAGE
TO DEVELOP SOCIAL ADAPTATION OF INTELLECTUALLY DISABLED STUDENTS
IN GRADE 9 AT A SCHOOL, UTTARADIT PROVINCE

ศศิกันต์ ศิริมา*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Sasikarn Sirima*

Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University

*E-mail: 2632800559@stou.ac.th

Received: 2023-06-16

Revised: 2023-07-07

Accepted: 2023-08-31

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม และ 2) เปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองและการติดตามผล ประชากร คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม 2) แบบวัดการปรับตัวทางสังคม มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .81 และ 3) แบบสังเกตการปรับตัวทางสังคม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และ 2) นักเรียน

กลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและการติดตามผลไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมแนะแนว การปรับตัวทางสังคม ภาวะบกพร่องด้านสติปัญญา มัธยมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare the social adaptation of the experimental group students before and after using a guidance activities package to develop social adaptation, and 2) to compare the social adaptation of the experimental group students before and after using the package. The research population consisted of 18 students with intellectual disabilities in grade 9 at a school in Uttaradit province during the first semester of the 2022 academic year. The employed research instruments were 1) a guidance activities package to develop social adaptation; 2) a scale to assess social adaptation with a 0.81 reliability coefficient; and 3) a social adaptation observation form. The employment statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows: 1) the post-experiment social adaptation of the experimental group students, who used the guidance activities package to develop social adaptation, was significantly higher than their pre-experiment; and 2) the post-experiment social adaptation of the experimental group students, who used the guidance activities package to develop social adaptation, was significantly higher than their follow-up.

Keywords: guidance activity package, social adaptation, intellectual disable students, high school education

บทนำ

สภาพสังคมปัจจุบันทำให้เราต้องเผชิญความกดดันและความตึงเครียดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนเราจึงต้องเรียนรู้การปรับตัวตั้งแต่แรกเกิดไปจนตลอดชีวิต เพื่อให้เข้ากับสังคมที่อยู่ได้โดยปกติสุข บุคคลที่มีทักษะทางสังคมดีจะสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้อย่างมีความสุข มีการยอมรับและเข้าใจใน

สภาพแวดล้อมของตนเอง เด็กจึงมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวตลอดเวลา ดังนั้น กระบวนการปรับตัวทางสังคมเป็นกระบวนการสำคัญที่เด็กจะได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตัวในสังคมที่ถูกต้อง โดยนำกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันมาให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้และได้ฝึกปฏิบัติให้นักเรียนได้สัมผัสทดลองและได้เรียนรู้จาก

ของจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบไม่ถูกจำกัดในห้องเรียน เป็นสิ่งที่เด็กไม่รู้สึกรู้สิดัด เพราะไม่เน้นวิชาการและได้รับความสนุกสนานในการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้การแบ่งปันช่วยเหลือ เข้าใจในความต้องการของตนเอง อีกทั้งยังช่วยจัดการด้านความรู้สึกต่อตนเองและคนรอบข้าง รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือเพื่อน รู้จักข้อตกลงทางสังคม รู้จักการรอคอยและมีความอดทน ต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้ (Chantarasaengnowee, 2018)

เยาวชนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี มีคุณภาพ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (Ministry of Education, 2008) และเด็กทุกคนมีความต้องการให้สังคมยอมรับและเป็นที่รักที่ชื่นชอบของบุคคลอื่น เด็กจึงเกิดการเรียนรู้การเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ แต่มีเด็กบางคนที่มีความจำกัดหรือขาดประสิทธิภาพความสามารถในการเรียนรู้ทางสังคมอันเนื่องมาจากมีความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดจากทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางสติปัญญา จึงจะต้องมีการดูแลและให้คำแนะนำที่มากกว่าเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้ โดยเฉพาะเด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งจัดเป็นเด็กพิการที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาประเภทหนึ่ง ในทั้งหมด 9 ประเภทที่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนได้เหมือนเด็กทั่วไป

(Phongsajiraangkul & Rangkoon, 2021) เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อยส่วนใหญ่เข้าเรียนในโรงเรียนปกติแต่อาจยังไม่ได้รับการวินิจฉัย จนกว่าเด็กจะเข้าสู่ระดับประถมศึกษา ซึ่งครูจะสังเกตเห็นภาวะบกพร่องได้ เมื่อเด็กมีปัญหาทางการเรียนหรือปัญหาพฤติกรรม มีความจำและความคงทนน้อยกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน ขาดทักษะการปรับตัวที่เหมาะสมทำให้เกิดแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ความสิ้นหวังจากการเรียนรู้ทำให้เด็กกลุ่มนี้มักคิดว่าไม่ว่าเขาจะพยายามเท่าไรเขาก็จะล้มเหลวทำอะไรไม่สำเร็จ

การปรับทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าใจตนเอง มีความสามารถในการใช้ทักษะสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยนำกรอบแนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy & Andrew, 1999) ที่ว่ามนุษย์นั้นหมายถึง บุคคลเดียว ครอบครัว กลุ่ม องค์กร และชุมชน เป็นกระบวนการปรับตัวแบบองค์รวม (Holistic adaptation system) ซึ่งหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งคนและสิ่งแวดล้อม โดยจะมีรูปแบบและมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ระบบของมนุษย์เป็นทั้งหมดในหนึ่งเดียวแสดงถึงพฤติกรรมที่มีความหมายของมนุษย์ มีความสามารถในการคิด มีสติ และมีความหมาย ซึ่งจะมีการพิจารณาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะทำการเปลี่ยนแปลงคนและสิ่งแวดล้อมจะมีรูปแบบและมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนั้น

การปรับตัวทางสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้บุคคลตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังงานวิจัยของ Sriwongpanich (2018) พบว่า การปรับตัวทางสังคมมีความยากลำบากในกลุ่มคนที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ($IQ < 85$) หรือผู้ที่มีภาวะบกพร่องทางด้านสติปัญญา เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้มีทักษะในการแสดงออกทางพฤติกรรม อารมณ์ การสื่อสาร และการดำเนินชีวิตที่น้อยกว่าบุคคลอื่น ซึ่งปัญหาของการปรับตัวทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาจะส่งผลกระทบในระยะยาวเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กเหล่านั้น โดยหากมีผู้เชี่ยวชาญคอยดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาจะสามารถช่วยให้พัฒนาทักษะในการช่วยเหลือตนเองและใช้ชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น (Salae, Nukaew & Suttharangsee, 2019)

การปรับตัวทางสังคมเป็นปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่งสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสืบเนื่องมาจากการที่เด็กกลุ่มนี้มีความบกพร่องทางด้านระดับสติปัญญา (IQ) จึงมีความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ในเรื่องของการเรียนรู้ที่จะปรับตัวและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมน้อย ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่เป็นที่รังเกียจของบุคคลอื่น การมีมารยาททางสังคม และได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม ทั้งนี้ จากการสังเกตและสอบถามครูผู้สอน โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา มีปัญหาด้านการปรับตัวทางสังคม เช่น ขาดการรับรู้และ

ขาดความเข้าใจในความรู้สึกของตนเองที่มีต่อผู้อื่น ขาดทักษะการมีปฏิสัมพันธ์ต่อผู้อื่นที่เหมาะสม มีความสนใจและใส่ใจต่อผู้อื่นน้อย และขาดการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น จึงทำให้ยากลำบากต่อการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Niyomtham (2001) พบว่า ผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญามีวุฒิภาวะทางสังคมด้อยกว่าคนปกติ แต่การฝึกฝนที่คงเส้นคงวาในเรื่องวุฒิภาวะทางสังคมในช่วงเวลาต่อเนื่องก็จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาวุฒิภาวะทางสังคมได้ ดังนั้น หากผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาได้รับการศึกษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมตั้งแต่วัยเด็กจะสามารถพัฒนาให้เป็นปกติและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างอิสระ ซึ่งการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการฝึกทักษะเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง สามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่นเกมแบบรายบุคคล การจัดกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมแนะแนว การทำกิจกรรมบำบัด กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ วิธีเรื่องราวทางสังคม แบบตัวอย่างเพื่อนคู่หู และศิลปะ เป็นต้น (Kosai, 2011) โดยกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งพัฒนา สร้างเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาให้กับคนทุกกลุ่ม ทั้งเด็ก วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ในขอบข่ายด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยมีรูปแบบและเทคนิคที่หลากหลาย อาจเป็นกิจกรรมแนะแนวโดยตรง หรือผสมผสานในการเรียนการสอน การฝึกอบรม ประชุมสัมมนาทั้งรายบุคคลและกลุ่ม Sangduang (2013) และ Labmala (1993) ได้ให้

ความหมายไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสติปัญญา โดยกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ต้องจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมาย โดยกิจกรรมแนะแนวเน้นกระบวนการคิด การปรับตัวทางสังคม การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bamrung (2010) พบว่า เด็กที่มีความพิการ 9 ประเภท สามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้ โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เหมาะสมกับวัยและศักยภาพของผู้เข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว โดยกิจกรรมแนะแนวต้องจัดให้ตรงกับความต้องการหรือความบกพร่องของเด็กแต่ละประเภท จึงจะทำให้ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวนั้นพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้ดีขึ้น และ Niyomtham (2001) พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมกลุ่มแบบบูรณาการผ่านการเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญามีทักษะการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวในการศึกษาการปรับตัวทางสังคมสำหรับเด็กปกติ ดังเช่น งานวิจัยของ Uthakarn (2009) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมแนะแนวและเปรียบเทียบความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมก่อนและหลังการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนการปรับตัว

ทางสังคมโดยรวมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Preechanukul, Suksawat and Sansa (2018) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโคกตูมวิทยา จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ระยะหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ระยะติดตามผลนักเรียนกลุ่มทดลองมีการรับรู้ด้านการศึกษาต่อสายอาชีพไม่แตกต่างกับระยะหลังการทดลอง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางสังคม โดยส่วนใหญ่มักจะเน้นไปในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปกติที่สามารถเรียนร่วมชั้นเรียนได้ทั่วไป แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา หรือกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ยังมีการวิจัยที่ค่อนข้างน้อย และเป็นงานวิจัยที่ไม่ค่อยทันสมัยนัก โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้าน

สติปัญญา โดยทำการศึกษากับโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษารวมถึงสถานศึกษา ได้มีแนวทางในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมให้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองและการติดตามผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

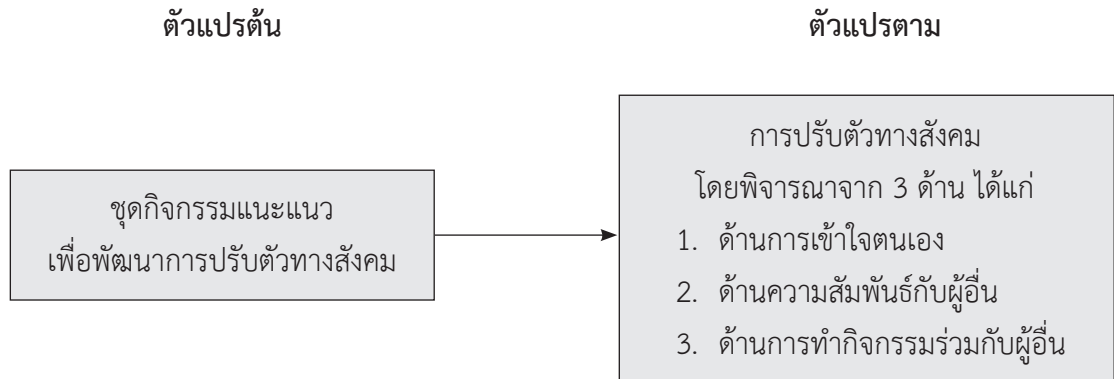
1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาได้พัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมตามศักยภาพและสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำรูปแบบของกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
3. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันสนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนให้ทำกิจกรรมที่เอื้อต่อความสามารถด้านปรับตัวทางสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญามีการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง
2. ภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญามีการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและการติดตามผลไม่ต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการปรับตัวของ Simon (1966 as cited in Bamrung, 2010) และแนวคิดทฤษฎีของ Roy & Robert (1981) ถึงแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการตามคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ของกระทรวงสาธารณสุข ฉบับปี 2558 (Thaichilddevelopment, 2017) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการปรับตัวทางสังคม (Chantarasaengnowee, 2018) สอดคล้องกับ (Lukinthorn, Srisaart & Chantawee 2016) ที่ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาสามารถปรับตัวทางสังคมให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนได้ จากการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์และสังเคราะห์ได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเข้าใจตนเอง 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และ 3) ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม

ตัวแปรตาม คือ การปรับตัวทางสังคม ได้แก่ 1) ด้านการเข้าใจตนเอง 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น 3) ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

ขอบเขตด้านประชากร

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับประชากร คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ นักเรียนที่มีภาวะบกพร่อง

ทางสติปัญญาที่ได้รับการวินิจฉัยทางการแพทย์ หรือที่มีใบรับรองแพทย์ว่ามีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อย (Mild Intellectual Disabilities) ซึ่งมีระดับสติปัญญา ระหว่าง 50 - 89 เป็นผู้ที่ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน และยินดีเข้าร่วมวิจัย และมีเกณฑ์การคัดออก คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาที่ไม่สามารถเข้าร่วมการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้ครบ จำนวน 8 ครั้ง

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการทดลอง

ใช้ระยะเวลาทั้งหมด 1 เดือน ระหว่างวันที่ 1-30 กันยายน 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

เครื่องมือทดลอง คือ ชุดกิจกรรมแนะแนวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาจำนวน 8 ครั้ง ประกอบด้วยกิจกรรมครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ เพื่อให้นักเรียนสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้วิจัย ครู และนักเรียน กิจกรรมครั้งที่ 2 เอาใจเขามาใส่ใจเรา เพื่อให้นักเรียนรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมครั้งที่ 3 กลับตัวได้ กลับใจดี เพื่อให้นักเรียน

พัฒนาการแสดงออกทางพฤติกรรมที่มีต่อเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมครั้งที่ 4 ดวงดาวปริศนา เพื่อให้นักเรียนแสดงออกให้กำลังใจและชมเชยเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมครั้งที่ 5 ดอกไม้ให้เธอ เพื่อให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันสิ่งของแก่เพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมครั้งที่ 6 ร่วมแรงร่วมใจ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้อย่างเหมาะสม กิจกรรมครั้งที่ 7 หอคอยรวมพลัง เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจวิธีการปรับตัวทางสังคม เมื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และกิจกรรมครั้งที่ 8 ปังฉิมนิเทศ เพื่อให้ให้นักเรียนสรุปผลการเรียนรู้ที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1 - 30 กันยายน 2565

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามแนวคิดของ Simon (1996) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น โดยมีข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ แบ่งเป็นคำถามเชิงบวก จำนวน 9 ข้อ และข้อคำถามเชิงลบ จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเตรียมความพร้อมก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอ

อนุญาตเก็บข้อมูลกับประชากรถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำหนังสือแสดงความยินยอมเข้าร่วมวิจัยต่อผู้ปกครองและเอกสารชี้แจงและคำยินยอมของผู้ร่วมการวิจัย เพื่อสอบถามความสมัครใจและขออนุญาตดำเนินการวิจัยในประชากร คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ก่อนเริ่มดำเนินการทำแบบวัดและทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

3. ผู้วิจัยอบรมเตรียมความพร้อมให้กับครูผู้ช่วยวิจัย จำนวน 3 คน เพื่อชี้แจงรายละเอียดบทบาทหน้าที่ อธิบายคู่มือการดำเนินการวิจัย ในครั้งนี้ เช่น เป็นผู้ทำแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมของนักเรียน เป็นผู้ช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์ในการดำเนินชุดกิจกรรมแนะแนว และเป็นผู้ช่วยดูแลความเรียบร้อยในการทำกิจกรรมแนะแนว เป็นต้น เกณฑ์คัดเลือก ได้แก่ เป็นครูผู้สอนประจำชั้นนักเรียนอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา และเป็นครูผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นประจำ

การทดลอง

4. ผู้วิจัยให้ประชากรทำแบบวัดการปรับตัวทางสังคมก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยอ่านข้อคำถามของแบบวัดการปรับตัวทางสังคมให้กับนักเรียนฟังไปพร้อม ๆ กัน ทีละหนึ่งข้อ และมีครูผู้ช่วยวิจัยประจำกลุ่มเป็นผู้ช่วยเหลือในการอธิบายเพิ่มเติมในข้อที่นักเรียนไม่เข้าใจ หลังจากผู้วิจัยเริ่มปฐมนิเทศชี้แจงรายละเอียดและทำการบันทึกคะแนนแบบวัดการปรับตัวทางสังคมที่ได้ไว้เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม สถานที่
ใช้ในการทำกิจกรรมแนะแนว คือ ห้องประชุม
ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี โดยมี
ครูผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดูแลนักเรียนที่ได้รับผิดชอบ
ประจำกลุ่มของตนเองขณะดำเนินกิจกรรม
แนะแนว เช่น กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ
ในกิจกรรม อธิบายการทำกิจกรรมแนะแนวเพิ่มเติม
เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ และสังเกตการปรับตัวทาง
สังคมและพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน
ประจำกลุ่มของตนเอง เป็นต้น และผู้วิจัยยังให้
นักเรียนทำสมุดสะสมดาว โดยการให้สติ๊กเกอร์ดาว
ไปติดที่สมุดสะสมดาวกรณีที่นักเรียนมีส่วนร่วมทำ
แต่ละกิจกรรมแนะแนวได้ดี มีความตั้งใจในการทำ
กิจกรรม หากนักเรียนสามารถสะสมดาวได้มากที่สุด
ผู้วิจัยมีของรางวัลให้ เช่น ตุ๊กตา ขนม และอุปกรณ์
การเรียน/การสอน เป็นต้น เพื่อเป็นการกระตุ้น
ให้นักเรียนเกิดความสนใจและใส่ใจต่อกิจกรรม
ที่เข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง

การติดตามผล

6. ผู้วิจัยให้ประชากรทำแบบวัดการปรับตัว
ทางสังคมหลังการทดลองและให้ครูผู้ช่วยวิจัย
ทำแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลอง

โดยแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมมีลักษณะของ
ข้อคำถามที่บ่งบอกพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ชัด
เช่น นักเรียนแสดงความรู้สึก ยิ้ม ร่าเริง เมื่อได้ทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เป็นต้น
พร้อมบันทึกคะแนนไว้ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลในลำดับต่อไป

7. ผู้วิจัยเว้นการทดลองในการติดตามผล
เป็นเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อใช้วัดความคงทนหลังจาก
การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัว
ทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้าน
สติปัญญาเสร็จสิ้น โดยให้ประชากรทำแบบวัด
การปรับตัวทางสังคมและครูผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ทำ
แบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมในการติดตามผล
เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

8. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล
ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน
การปรับตัวทางสังคมของประชากรก่อนการทดลอง
และหลังการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว
เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมของประชากร ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

เวลาทดลอง	μ	σ	แปลผล
ก่อนการทดลอง	1.76	0.77	ระดับปานกลาง
หลังการทดลอง	2.36	0.59	ระดับมาก

ก่อนการทดลองประชากรมีการปรับตัวทางสังคมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 1.76 ($\sigma = 0.77$) ส่วนหลังการทดลองประชากรมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 2.36 ($\sigma = 0.59$) นั้น แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคม

หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมของประชากรหลังการทดลอง และติดตามผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมของประชากรหลังการทดลอง และติดตามผล

เวลาทดลอง	μ	σ	แปลผล
หลังการทดลอง	2.36	0.59	ระดับมาก
ติดตามผล	2.53	0.23	ระดับมาก

หลังการทดลองประชากรมีการปรับตัวทางสังคมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 2.36 ($\sigma = 0.59$) ส่วนการติดตามผลประชากรมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 2.53 ($\sigma = 0.23$) นั้นแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผลไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผล

เวลาทดลอง	μ	σ	แปลผล
หลังการทดลอง	2.52	0.46	ระดับมาก
ติดตามผล	2.41	0.25	ระดับมาก

หลังการทดลองประชากรมีการปรับตัวทางสังคมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 2.52 ($\sigma = 0.46$) ส่วนการติดตามผลประชากรมีการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมเท่ากับ 2.41 ($\sigma = 0.25$) นั้นแสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยคะแนนจากแบบวัดการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและการติดตามผลไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแบบวัดการปรับตัวทางสังคมและสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

สรุปการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผลไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3. ค่าเฉลี่ยคะแนนแบบสังเกตการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผลไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการดำเนินการโดยใช้เทคนิคและวิธีการให้ความรู้เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน

การเข้าใจตนเอง 2) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และ 3) ด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย การอธิบาย โดยใช้ภาพเป็นตัวกลางในการสื่อสาร การใช้สื่อในการอธิบายแบบสไลด์ (Power point) การใช้สื่อวีดิทัศน์ การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง และการทดลองปฏิบัติจริงระหว่างดำเนินกิจกรรมแนะแนว ซึ่งมีหลักการในการมุ่งเน้นการเรียนรู้ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างประสบการณ์ให้เกิดขึ้นผ่านกระบวนการคิด และการแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการค้นพบองค์ความรู้จากประสบการณ์ การเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวในแต่ละครั้งจนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมใหม่ ๆ ด้วยตนเอง โดยมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการปรับตัวทางสังคม ดังนั้น จึงทำให้ภายหลังการเข้าร่วมการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรู้ และการพัฒนาพฤติกรรมเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคมเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น กิจกรรมแนะแนวในแต่ละครั้ง เน้นพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การปรับตัวทางสังคม ด้านการเข้าใจตนเอง โดยใช้วิธีการให้นักเรียนกลุ่มทดลองรู้จักและเข้าใจ พฤติกรรมของตนเอง ที่มีต่อเพื่อน และสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อเพื่อนเพื่อการปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม ต่อมาการปรับตัวทางสังคมด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น เนื่องจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวช่วยพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มทดลองสร้างความประทับใจต่อผู้อื่นเพื่อให้เกิดการยอมรับและมีสัมพันธภาพ

ที่ดีโดยแสดงพฤติกรรมในการทักทาย ยิ้มแย้ม ให้กำลังใจ ยกย่องชมเชย เป็นผู้ให้และผู้รับอย่างถูกต้องเหมาะสม และการปรับตัวทางสังคมด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เพราะการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวช่วยพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มทดลองปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเน้นการทำกิจกรรมแนะแนวในรูปแบบกลุ่มเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มทดลองกล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมกับเพื่อน มีความร่วมมือในการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน และมีวิธีการเรียนรู้ในการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน

ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Harris (1985, as cited in Tuereandee, 2010) ที่นำเสนอเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้ผ่านกิจกรรมที่มีความหลากหลายจะช่วยสร้างความน่าสนใจในการดำเนินกิจกรรม และช่วยสร้างองค์ความรู้ได้อย่างหลากหลาย และครอบคลุมรอบด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Athikiat and Santhuankaew (2017) ที่นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการทำกิจกรรมให้ความรู้ควรประกอบด้วย การสร้างความชัดเจน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การสร้างความคิดใหม่ ๆ จากการอภิปรายร่วมกัน เพื่อแก้ไขความคิดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น ตลอดจนการนำความคิดและความรู้ที่ได้ไปใช้จริง ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวสำหรับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนองานวิจัยใกล้เคียงซึ่งเป็นการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมกลุ่มในกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยใกล้เคียงกับ

นักเรียนกลุ่มทดลอง ดังเช่นงานวิจัยของ Kanyanat (2015) ศึกษาการใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเขารวก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ Chantarasaengnowee (2018) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสฤทธิเดช จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ Somoniam (2021) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 29 จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น การดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวสามารถช่วยพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองและโรงเรียนในการนำกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงดูบุตรหลานและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างถูกต้องต่อไป

จากผลการวิจัยในสมมติฐานที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวทางสังคมหลังการทดลองและติดตามผลไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

เนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมที่ใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลองนั้น นอกจากจะสามารถช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมเพิ่มมากขึ้นหลังจากได้รับชุดกิจกรรมแนะแนวแล้วยังสามารถยกระดับการปรับตัวทางสังคมไว้ได้ในการติดตามผล ซึ่งมีช่วงเวลาห่างกันประมาณ 2 สัปดาห์ ทั้งนี้สืบเนื่องจากชุดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพในการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมซึ่งเกิดการเรียนรู้ในเชิงรูปธรรม โดยมีการเน้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองทุกคนทำกิจกรรมร่วมกันและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม บอกข้อดี ข้อเสียของตนเอง บอกในสิ่งที่ตนเองชอบและไม่ชอบได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนกลุ่มทดลองรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของตนเอง มีการปรับมุมมองความคิดที่ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกันและกัน มีโอกาสให้การแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด มีโอกาสได้ฝึกกระบวนการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อย่างเป็นขั้นตอนจากกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับความรู้และมีประสบการณ์ที่หลากหลาย อีกทั้งยังเกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมแนะแนวแล้ว นักเรียนกลุ่มทดลองมีโอกาสนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นจากประสบการณ์จริงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ซึ่งเปรียบเสมือนการทบทวนความรู้เดิมอยู่เสมอ จึงเป็นการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในระยะยาว และมีความคงทน

ดังเช่นจากการทำกิจกรรมแนะแนวครั้งที่ 2 เรื่อง เอาใจเขามาใส่ใจเรา และกิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 3 เรื่อง กลับตัวได้ กลับใจดี โดยเน้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านการเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น และเน้นการลงมือปฏิบัติจริง มีการแสดงบทบาทสมมติ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มทดลองได้มีประสบการณ์จริง เกิดการยอมรับ และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ จากการทำกิจกรรมแนะแนวครั้งที่ 4 เรื่อง ดวงดาวปริศนา และกิจกรรมแนะแนวครั้งที่ 5 เรื่อง ดอกไม้ไม่ให้เธอ เน้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีขึ้น ด้วยการให้นักเรียนกลุ่มทดลองระดมความคิดเห็นเป็นกลุ่มในการแก้ไขปัญหา มีการแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบร่วมกันในกลุ่ม เน้นการร่วมทำกิจกรรมแนะแนวเป็นทีม เพื่อให้ นักเรียนกลุ่มทดลองได้เรียนรู้ และเข้าใจความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเพื่อน ช่วยให้นักเรียนกลุ่มทดลองปรับมุมมองความคิดของตนเองที่มีต่อเพื่อนได้อย่างเหมาะสม และมีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการทำกิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 6 เรื่อง ร่วมแรง ร่วมใจ และกิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 7 เรื่อง หอคอยรวมพลัง เน้นให้นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถพัฒนาการปรับตัวทางสังคมด้านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

โดยการจัดชุดกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดการปรับตัวทางสังคมของ Hurlock (1978) ที่กล่าวว่า การที่ได้จะสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ประการแรก ลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสม เด็กจะเข้ากับสังคมได้ดี ต้องปฏิบัติตามแนวทางที่สังคมยอมรับ โดยการเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และมีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ ประการที่สอง บทบาทในสังคม ต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับบทบาทที่สังคมยึดถือปฏิบัติ โดยการเรียนรู้ที่จะยอมรับกฎระเบียบ และยอมรับกฎเกณฑ์ในสังคมได้ และประการสุดท้ายทัศนคติต่อสังคม เด็กต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลและกิจกรรมของสังคม รู้สีกว่าตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือต่าง ๆ ในสังคมสามารถแสดงออกถึงความต้องการและความรู้สึกของตนเองได้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคม มีกฎกติกาหรือข้อตกลงร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแสดงออกทางความคิดและความรู้สึกของนักเรียน มีขั้นตอนการร่วมกิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม ให้นักเรียน เน้นการลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ ในการทดลองในบางกิจกรรมแนะแนวเกี่ยวกับการปรับตัวทางสังคม เมื่อนักเรียนเจอสถานการณ์จริงจึงทำให้เกิดการปรับตัวทางสังคมได้ดีขึ้น จากการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา ที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ Department of Academic Affairs, Ministry of Education

(2001) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์เรียนรู้ในเชิงพหุปัญญาและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในระยะยาวได้ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การนำกิจกรรมแนะแนวไปใช้ให้เกิดผลระยะยาว และคงทนถาวร ผู้นำกิจกรรมแนะแนวควรให้กรอบแนวคิดการจัดการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจยอมรับตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แสดงออกอย่างเหมาะสม มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมพบว่า ยังไม่มีการเปรียบเทียบการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวสำหรับการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมในกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาหลังการทดลองและติดตามผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอนำเสนองานวิจัยที่มีความใกล้เคียง ซึ่งเป็นการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมกลุ่มที่มีการติดตามผลหลังการทดลอง ดังเช่นงานวิจัยของ Natheeluang (2017) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวบูรณาการตัวแบบสัญลักษณ์ และการสร้างเครือข่ายทางสังคม เพื่อพัฒนาการปรับตัวของผู้ปกครองเด็กออทิสติกพบว่า ผู้ปกครองเด็กออทิสติกมีระดับการปรับตัวหลังการทดลองและติดตามผลไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lukinthorn (2016) ศึกษา

ผลการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมเสริมสร้างการปรับตัวทางสังคม พบว่า ภายหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ นักเรียนกลุ่มทดลองมีการปรับตัวทางสังคมไม่แตกต่างจากติดตามผล

กรณีผลการพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองในการติดตามผลไม่แตกต่างกับหลังการทดลอง นั้น การทำกิจกรรมสำหรับพัฒนาการปรับตัวทางสังคมจึงควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อให้ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงจากการได้ทบทวนความรู้เดิมอย่างสม่ำเสมอ และเป็นการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมให้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อนักเรียนในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1) จากผลการวิจัย พบว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการปรับตัวทางสังคม มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้น ดังนั้นบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานทางด้านสาธารณสุข หรือผู้ที่สนใจ สามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปใช้ในประชากรที่ใกล้เคียงกัน เพื่อพัฒนาการปรับตัวทางสังคมได้ตามความเหมาะสม

1.2) จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาสามารถพัฒนา

และฝึกฝนได้และควรทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความคงทนของการปรับตัวทางสังคม ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษา หรือสาธารณสุข ควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทั้งในระยะสั้น และระยะยาว อันส่งผลให้การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมประสบความสำเร็จได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

1.3) จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาสามารถพัฒนา และฝึกฝนได้และควรทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความคงทนของการปรับตัวทางสังคม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรตระหนักถึงการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โดยการร่วมมือกันสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนสามารถปรับตัวทางสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ผู้ที่สนใจสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการปรับตัวทางสังคมประยุกต์ใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องในด้านอื่น ๆ โดยมีการบูรณาเทคนิค หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้

การปรึกษาและแนะแนวเพื่อทำให้การปรับตัวทางสังคมเพิ่มขึ้น

2.2) ผู้สนใจสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการปรับตัวทางสังคมประยุกต์ใช้กับตัวแปรอื่นที่ใกล้เคียงกับการปรับตัวทางสังคม เช่น การปรับตัวทางอารมณ์ เป็นต้น

2.3) ผู้สนใจสามารถนำชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการปรับตัวทางสังคมประยุกต์ใช้กับประชากรในเด็กกลุ่มปกติและเด็กกลุ่มอื่น เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้าหากันได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจารย์ ดร. จุริรัตน์ นิลจันทิก ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กโรงเรียนเรียนรวม และเจ้าของงานวิชาการต่าง ๆ ที่ได้อ้างอิงถึง นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลอง ผู้อำนวยการและบุคลากรโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรธานี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการจัดกิจกรรมและเอื้อเฟื้อเรื่องสถานที่อำนวยความสะดวก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

REFERENCES

- Athikiat, K., and Santhuankaew, T. (2017). **Modern teaching and new teaching techniques**. Retrieved from https://regis.skru.ac.th/RegisWeb/webpage/addnews/data/2017-07-24_078.pdf. [2022, 2 July.] (In Thai)

- Bamrung, S. (2010). **The insertion of practice challenge activities for applicants often does not meet the standards of students in different levels.** Chiang Mai: Chiang Mai University. (In Thai)
- Chantarasaengnowee, K. (2018). **The results of the use of a guidance activity package using learning management techniques outside the classroom for development.** social adaptation of grade 1 students at Sarididet School Chanthaburi Province. (Thesis of Master of Education). Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai)
- Department of Academic Affairs, Ministry of Education. (2008). **Basic Education Core Curriculum 2008.** Bangkok: Guru Printing House, Lat Phrao Council.
- Erikson, E. H. (1968). **Lentity and The Life Cycle.** New York: International University.
- Harris, B.M. (1985). **Supervisory Behavior in Education.** New Jersey: Prentice Hall.
- Hurlock, E. B. (1978). **Child Development.** 6 th ed. New York: McGraw – Hill.
- Kanyanat, P. (2015). **An approach to the development of the of customs procedures to enhance the country's competitiveness.** (research report). Bangkok: National Defence College. (In Thai)
- Kosai, W. (2011). **The development of language proficiency in early childhood children by using a teaching model.** Natural Language in Child Development Center, Buriram Province. (Thesis Doctor of Philosophy). Chachoengsao, Rajabhat Rajanagarindra University. (In Thai)
- Labmala, S. (1993). Some recommendations for cooperative learning. **Curriculum Development Journal**, 12, 3-5.
- Lukinthorn, P. (2016). **Development of social adaptation of Mathayomsuksa 1 students by using activities.** Enhancement of social adaptation: applying self-assessment concepts to compare social adaptation of Mathayomsuksa 1 students. (Master of Education thesis). Mahasarakham: Mahasarakham University. (In Thai)
- Lukinthorn, P., Srisaart, O. & Chantawee, P. (2016). Development of Social Adaptation of Mathayomsuksa 1 Students Using Activities to Promote Social Adaptation: Application of Self-Assessment Concepts. **Journal of Educational Measurement Mahasarakham University**, 22(1), 232-234. (In Thai)

- Ministry of Education. (2008). **Education for Persons with Disabilities Act B.E. 2551 and 6 subordinates under the Act.** Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Natheeluang, B. (2017). **An approach to the development of the advance tariff ruling service provided by customs tariff bureau, Customs Department.** Bangkok: Thammasat University. (In Thai)
- Niyomtham, S. (2001). **Guidelines for Student Development Activities According to the Basic Education Curriculum, 2001.** Bangkok: Department of Academic Affairs, Ministry of Education.
- Phankrai, K. (2015). **The use of guidance activities to develop social adaptive abilities for Mathayomsuksa 2 students at Ban Khao Ruak School.** Lopburi: Ban Khao Ruak School Lopburi Primary Educational Service Area Office 2. (In Thai)
- Phongsajiraangkul, N. & Rangkoon, A. (2021). Approaches to increasing the efficiency of personnel working in the new normal era: a case study of maintenance division, operation and maintenance department provincial electricity authority area 1 (Northeastern). **Journal of Modern Learning Development, 7(1), 301-312.** (In Thai)
- Preechanukul, P., Suksawat, J. & Sansa, N. (2018). The results of using a career guidance activity package to develop awareness of vocational education of Mathayomsuksa 2 students, Khok Tum Wittaya School Lopburi Province. **Silpakorn Journal of Education Research, 10(1), 308-320.**
- Roy, S.C., & Andrew, H.A (1999). **The Roy's adaptation model.** San Mateo, CA: Appleton & Lange.
- Roy, S.C. & Robert, S. L. (1981). **Theory Construction in Nursing: An Adaptation Model.** Englewood cliff, N. j.: Prentice Hall.
- Salae, Z., Nukaew, O. & Suttharangsee, W., (2019). A Study of Islamic-Based Mental Health Education Program on Caring Behaviors of Caregivers in Families of Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder with Cognitive Disability: An Assessment Preliminary study. **Journal of the Southern College of Nursing and Public Health Network, 6 (2), 66-80.** (In Thai)

- Sangduang, J. (2013). **The effect of using a guidance activity package to develop positive psychology of Mathayomsuksa 2 students at Phadungpanya School, Tak Province.** (Master of Arts, unpublished). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi. (In Thai)
- Simon, H. A. (1966). **Administrative Behavior: A Study of Decision Making Process in Administrative Organization.** Toronto: The Free Press.
- Sriwongpanich, N. (2018). **Social adaptation is difficult among people with lower intelligence levels.** Bangkok: Rajanukul Institute. (In Thai)
- Somoniam, M. (2021). Effects of Group Activities on Social Adaptation of Secondary School Students 4. Faculty of Education Nakhon Ratchasima Rajabhat University. **Ratchapruet Journal**, 20(1), 95-105. (In Thai)
- Thaichilddevelopment. (2017). **Mental Health Department Version, Ministry of Public Health, on Child Development.** Retrieved from <https://www.thaichilddevelopment.com> [2022, 28 September.] (In Thai)
- Tureandee, W. (2010). **Supervision of teaching.** Nakhon Pathom: Silpakorn University Printing House.
- Uthakarn, N. (2009). **The use of guidance activities. to develop social adaptability of students in Mattayom Suksa 1, San Pa Tong Wittayakom School Chiang Mai Province Chiang Mai University: Chiang Mai.** Retrieved from https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CMU.the.2009.516. [2023, 2 May.] (In Thai)
-